

ΤΕΧΝΗ – ΔΗΜΟΣΙΟΣ ΧΩΡΟΣ

του Γιώργου Κεβρεκίδη

Εικαστικού - Διπλ. Πολ/κού Μηχ/κού ΕΜΠ (MSc)

www.kevrekidisgiorgos.com

Πώς γεννάται ένα έργο τέχνης σήμερα; Ακόμη, τι είδους τέχνη έχει ανάγκη ο σύγχρονος άνθρωπος; Είναι ο δημόσιος χώρος καταλυτικός στη διεύρυνση των χωροχρονικών ορίων προκειμένου να επαναπροσδιοριστούν οι επιδιωκόμενοι καλλιτεχνικοί στόχοι στο παρόν, αναφορικά με την παραγωγή μιας τέχνης, αντάξιας των καιρών που ζούμε;

Όποια κι αν είναι τα κίνητρα που ενεργοποιούν τη μία ή την άλλη καλλιτεχνική πράξη, ανά τις εποχές, το ερώτημα φαίνεται να παραμένει ασυμπλήρωτο, η δε πιθανολογούμενη απάντηση να συνδιαμορφώνεται ανάλογα με τις εκάστοτε κοινωνικο-οικονομικο-πολιτικές συνθήκες. Ειδικά σήμερα, που η ανάγκη του ανθρώπου για δημιουργία ενισχύει ακόμη περισσότερο τη σύνδεση αυτής με την ψυχαναλυτική του θεώρηση, ο ρόλος της τέχνης φαίνεται να είναι περισσότερο συνυφασμένος με την «ενδυνάμωση» βιολογικών, ψυχοσωματικών, κ.α. ζωτικών αναγκών του ανθρώπου.

Ο δημόσιος χώρος κατακτιέται από σώματα που απαιτούν...

Οι εικαστικοί καλλιτέχνες δρούμε ορμώμενοι απ' την ανάγκη μας να ορθώσουμε ένα λόγο. Που συμπεριλαμβάνει τη χρήση σώματος, ενέργειας, ύλης, τη δύναμη της εικόνας, του χρώματος, τη σχέση των προηγούμενων με το χώρο που λαμβάνουμε ως αισθητικά «αδόμητο», άυλο, ανεικονικό, αχρωμάτιστο, για να τον επανεφεύρουμε εν συνεχεία, με τα δικά μας εκφραστικά μέσα. Προσθέτοντας σ' έναν «κενό» χώρο αφηγηρικά στοιχεία για να πλάσουμε μια εικαστική αφήγηση.

Είναι στ' αλήθεια άυλος ο χώρος που παίρνουμε ως βάση; Είναι η φαντασία αυτή που ορίζει ποιά χαρακτηριστικά του δομημένου χώρου θα συμπεριληφθούν στο παιχνίδι αισθητικής «επιαναφοράς» του; Είναι το παιχνίδι της συναρμολόγησης της ύλης, ένα παιχνίδι σύνθεσης ιδεών, αποκατάστασης δυσαρμονιών, επαναπροσδιορισμού του χώρου, ένα παιχνίδι «τακτοποίησης» της μνήμης;

... Andreas Siekmann: "Trickle Down", 2007, Südterrasse Museum der Moderne Salzburg auf dem Mönchsberg

Ως δημόσιοι «παραβάτες» αυτόματα γινόμαστε και ηθικοί «αυτουργοί» εμβέλειας πολλές φορές προκληθείσας αναμπουμπούλας, πλέον στα μάτια των πολλών καταξιωνόμαστε ως εκπρόσωποι μιας ανατρεπτικής, παρεμβατικής τέχνης. Ο ρόλος της δικής μας δημόσιας παρουσίας από εικαστικός, καθίσταται κοινωνικός, πολιτικός, πολιτισμικός, οικονομικός, περιβαλλοντικός, τεχνολογικός, κ.α. συνδιαδραματίζοντας το γίνεσθαι του τόπου, μεταφέροντας παράλληλα τα ποικίλα συναισθήματα που βιώνουμε, τόσο κατά τη διάρκεια παραγωγής των έργων μας όσο και κατά τη διάρκεια που αυτά τίθενται σε δημόσια θέα.

...Giant metal spider sculpture by Louise Bourgeois at Bilbao's Guggenheim in 2001

Οι «πολέμιοι» μιας τέτοιας – όχι και τόσος «εύπεπτης» - άποψης, πιθανόν να μην συναισθάνονται το φορτίο ευθύνης με το οποίο οι σύγχρονοι εικαστικοί έχουμε αξιωματικά «επιφορτιστεί», μη συνεκτιμώντας πως δεν κάνουμε τίποτε λιγότερο ή τίποτε παραπάνω απ' το να καταθέτουμε την εικαστική μας άποψη, ως οφείλουμε.

Σ' αυτό το πλαίσιο της σύνδεσης της σύγχρονης τέχνης με το παρόν, ως μιας ζωτικής ανάγκης διαλεκτικής του ανθρώπου με το σώμα, την ενέργειά του, την απελευθέρωση της δημιουργίας από δεδομένο χωροχρόνο, κινούμαστε οι σύγχρονοι εικαστικοί καλλιτέχνες μέσα από την ανάγκη δημιουργίας καλλιτεχνικών διαδράσεων, στον αστικό δημόσιο χώρο. Ερευνώντας την ενέργεια που παράγεται άλλοτε μέσα από κοινές δράσεις "in situ" και πώς το παραγόμενο έργο επηρεάζεται, συνδιαμορφώνεται κι αλληλεπιδρά με τις εκάστοτε συνθήκες. Πώς επηρεάζει τη δημιουργία του ίδιου του έργου, ο χώρος - υπαρκτός ή εικονικός, συνιστώμενος τόσο από έμφυχο όσο κι άψυχο υλικό. Πώς εναρμονίζεται, συνδιαλέγεται μια εικαστική δράση σ' ένα ορισμένο αρχιτεκτονικό περιβάλλον, που μπορεί να είναι π.χ. ένα πρώην Οθωμανικό Τέμενος ή ένα σύγχρονο κτίριο, όπως ένα συνεδριακό κέντρο Περιφερειακής Ενότητας.

Η σύγχρονη τέχνη δεν είναι παρά μια πράξη εξωστρέφειας που δίνει κίνητρο για δράση, συγκέντρωση και μια συμπυκνωμένη, χρονικά, παραγωγή εικαστικού έργου. Το έργο του ενός καλλιτέχνη αποτελεί πηγή έμπνευσης για το έργο του άλλου κι επιπλέον, οι ετερότητες διευρύνουν τα όρια της δράσης καθώς και της συνείδησης των ίδιων των καλλιτεχνών. Η έννοια της δημιουργίας αντιμετωπίζεται ως μια πανανθρώπινη ανάγκη, που ακολουθεί τον άνθρωπο, όσες εστίες κι αν αλλάξει γεωγραφικά. Όπως οι μνήμες τον ακολουθούν στο διάβα του, χρονικά, κατ' αντίστοιχο τρόπο λειτουργεί και το αστικό περιβάλλον, ως ένας εν δυνάμει καμβάς στον οποίον αποτυπώνει συνεχώς τα ίχνη του...

Δημιουργούμε έργα που ταιριάζουν στις επιταγές της εποχής μας...

Ο «βαρύς» πολιτισμός που μας έχει κληροδοτηθεί μέχρι σήμερα, μας "υπαγορεύει" να εφεύρουμε διαφορετικούς από τους προκατόχους μας τρόπους έκφρασης, στην παρούσα συγκυρία συμπλοκής μας με την τέχνη και την κοινωνία, αποφεύγοντας έτσι άστοχες συγκρίσεις με κορυφαίους maîtres του παρελθόντος. Οι προκλήσεις ωστόσο, εξακολουθούν να είναι ίδιες. Να αφουγκραστούμε πλήρως τα κελεύσματα της σύγχρονης εποχής, κάτι το οποίο θα διευκολύνει τη διάκριση του υψηλού φρονήματος στην εποχή που δρούμε. Είναι η ίδια αρχή που συνταξιδεύει με την εξέλιξη τέχνης και κοινωνίας, διαμέσου των αιώνων.

Τι οφείλουμε τελικά ν' αποδείξουμε και σε ποιον; Πόσο ευρηματικοί είμαστε; Ή πόσο αποτελεσματικοί στην υλοποίηση μιας πρωτότυπης ή μη ιδέας; Ποιός θα κρίνει το βαθμό πρωτοτυπίας ή πόσο απαραίτητη τελικά η ύπαρξη πρωτοτύπων/προτύπων στην τέχνη; Τα ερωτήματα είναι ανοιχτά προς απάντηση, από τον καθέναν...

Ο χώρος της δημόσιας τέχνης, για κάποιους παραμένει ακόμη ένα "ανέστιο", αμήχανο, πέρασμα από το αφιλόξενο στο οικείο, τον δικό μας περιφρουρημένο, "απόρθητο", ιδιωτικό χώρο. Ας αναμορφωθεί τουλάχιστον σε στέκι θαλπωρής για τις αμέτρητες χιλιάδες ξεριζωμένες, ευαίσθητες, "ανεδαφικές" ψυχές. Ας δώσουμε σ' αυτές τις ψυχές, όπου κι όπως κι αν πορεύονται σήμερα, σε αναζήτηση μιας νέας εστίας, την ελπίδα μιας φιλόξενης στέγης, μέσω της συμβολής της τέχνης, έτσι όπως τις αρμόζει.

Ο ρόλος της τέχνης στο δημόσιο χώρο θα επιμένει να είναι καίρια παρεμβατικός, ενίοτε και δυσάρεστος για μερίδα πολιτών, φροντίζοντας πρωτίστως να «αναθερμαίνει» ανθρώπινες συνειδήσεις... Όταν φιμώνουμε το ρόλο

της, είτε προσπαθούμε να εκλογικέψουμε τα μηνύματά της, εν μέσω εποχής άκρατου παραλογισμού, δεν αφήνουμε να επιτελείται το έργο "αφεαυτού" της, εμποδίζοντας το να λειτουργεί απατρονάριστα, ν' αναπνέει κι αυτή η δόλια τέχνη/άτεχνη ελεύθερα δίπλα μας, πλάι στα καλά και τα στραβά αυτού του τόπου...

...Giorgos Kevrekidis: "JINGLE TREE" (2014) / (1st Luminous Light Festival, Ioannina)